

Protokoll från Kommunala Pensionärsrådet 2022-09-27

Tillgänglighetsanpassat dokument

Detta dokument är tillgänglighetsanpassat i enlighet med lagen om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen). Kontakta rådets sekreterare om du önskar originalhandlingen, se hemsidan för kontaktuppgifter.

Datum och tid

Rådssalen, Jönköpings kommun, 2022-09-27, kl. 13:00 – 15:35

Närvaro

- Andreas Persson (S), ordförande
- Andreas Sturesson (KD)
- Ann-Marie Hedlund (L)
- Greger Johansson, PRO, vice ordförande
- Johan Eldin, SPF
- Eva Sundell, SPF
- Yvonne Stillman, SKPF
- Marie-Louise Stålbark, RPG
- Marianne Johansson, PRO
- Berne Lorefors, SPF
- Conny Rapp, SKPF
- Gunilla Ljusegren, RPG
- Åsa Bolton, sekreterare
- Anna Eveberg, nämndsekreterare
- Birgitta Ekeberg, folkhälsoutvecklare Region Jönköpings län § 4
- Eva Timén, folkhälsoutvecklare Region Jönköpings län § 4

Justering

Johan Eldin, SPF

§ 1 Val av justerare

Johan Eldin (SPF) utses att justera protokollet.

§ 2 Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställs med följande övriga frågor:

- Distribution av informationsblad om träffpunkter
- Rapporten Livet som 90-åring

§ 3 Genomgång av föregående protokoll

Ordföranden går igenom föregående protokoll.

§ 4 Information – Att möta personer med existentiell oro och psykisk ohälsa

*Föredragande: Birgitta Ekeberg och Eva Timén, folkhälsoutvecklare
Region Jönköpings län.*

Existentiell hälsa innebär att ha en grundsyn och ett förhållningssätt som gör att man upplever livsmod, livsglädje och livsmening, även i tunga perioder i livet. Existentiella kriser kan ibland kopplas till det som kallas livets gränssituationer, som kan få allvarliga konsekvenser. Att bli äldre innebär att man passerar flera gränssituationer, exempelvis att gå i pension, bli ensam efter nära anhörigs död eller att bli sjuk eller få en diagnos. En god existentiell hälsa kan bidra till en motståndskraft som minskar risken för psykisk ohälsa.

Region Jönköpings län har avsatt en budget med flerårsplan för att arbeta med existentiell hälsa. I arbetet ingår att all vårdpersonal bör kunna ge grundläggande existentiellt stöd och att existentiell hälsa ges fortsatt uppmärksamhet i det breda folkhälsarbetet. I arbetet med existentiell hälsa anordnar Region Jönköpings län samtalsgrupper för patienter inom psykiatri och onkologin samt personal. Regionen har även fått stöd för att starta upp samtalsgrupper som leds av seniorer, bland annat på äldreboenden i Jönköping och Nässjö. För att skapa struktur i samtalsgrupperna används samtalskort om livsmod, livsglädje och livsmening, vilka utgår från åtta teman för existentiell hälsa.

Birgitta Ekeberg och Eva Timén beskriver att de har ett brett uppdrag att arbeta med folkhälsan och lyfter frågan om hur man gemensamt kan utveckla arbetet med existentiell hälsa i Jönköpings kommun, bland annat genom utbildningar och handlingsplaner för att stärka personal i verksamheten. Greger Johansson (PRO) framhåller erfarenhetsutbyte med andra kommuner som har kommit långt i arbetet som en viktig del.

Ordförande Andreas Persson och äldre- och vårdnämndens ordförande Ann-Marie Hedlund tar med frågan till verksamheten om hur man arbetar med existentiell hälsa, t.ex. med kompetensutveckling av personal.

Kommunala pensionärsrådet får även information om att Sveriges kommuner och regioner (SKR) genomför digitala, kostnadsfria konferenser om existentiell hälsa under hösten 2022. Information om konferenserna finns på SKR:s hemsida.

§ 5 Enkät om boende för äldre – fortsatt analys av resultatet

Ansvarig: Andreas Persson, kommunalråd

Kommunala pensionärsrådet har fått ta del av det sammanställda resultatet från den enkät som genomförts om framtidens boende och insatser för äldre. Enkäten är ett gemensamt projekt mellan KPR och Jönköpings kommun men har initierats av pensionärsorganisationerna. Mottagare av enkäten har varit medlemmar i pensionärsorganisationerna PRO, SPF, SKPF och RPG.

Beredningsgruppen har utifrån resultatet från enkäten identifierat ett antal intresseområden:

- Slutsatser gällande boendeform, t.ex. trygghetsboende och särskilda boenden för äldre
- Mathantering
- Hemtjänst, t.ex. att de flesta tillfrågade vill ha kommunal hemtjänst
- Digitala verktyg och åtkomst, t.ex. att det finns grupper som av olika skäl inte kan använda digitala verktyg. Bland annat framför Eva Sundell (SPF) behov av att synliggöra möjligheten att få hjälp

av kommunens serviceperson, för assistans med bland annat digitala verktyg.

Ordföranden Andreas Persson konstaterar att beredningsgruppens identifierade intresseområden är intressanta frågor att utveckla inom äldreomsorgen i Jönköpings kommun, och uppmanar äldrenämnden att ta med perspektiven i framtida arbete. Med anledning av att svarsfrekvensen i enkäten är låg, och att det därmed inte går att dra några statistiskt säkerställda slutsatser från resultatet, kommer dock inte en fördjupad analys av enkätens resultat att genomföras.

§ 6 Information från kommunen

Föredragande: Andreas Persson, kommunalråd

- I september har kommunens förtroendevalda lagt stort fokus på valarbete. I nuläget är det inte fastställt hur kommunen ska styras under nästkommande mandatperiod.
- Beredskapsfrågan är aktuell i kommunen med anledning av det förändrade omvärldsläget. Ledningsutskottet berörde frågan om så kallad ö-drift under sitt senaste sammanträde, vilket innebär att säkra el- och värmeförsörjningen på ett antal platser i kommunen vid olika beredskapssituationer. Kommunledningen har enhälligt beslutat om att bygga ut infrastrukturen i kommunen, vilket kommer att leda till stora investeringar. För att fortsätta detta arbete har kommunen tecknat en avsiktsförklaring med Jönköpings Energi.
- Med anledning av situationen gällande energiförsörjningen i Sverige och Europa har regeringen gett uppdrag till statliga myndigheter att minska energiförbrukningen. Jönköpings kommun startar nu en arbetsgrupp som ska ta fram olika förslag för att minska energiförbrukningen samt vad det skulle få för konsekvenser för invånarna.

§ 7 Information från äldre nämnden

Föredragande: Ann-Marie Hedlund, ordförande äldre nämnden

- För att säkra beredskap ska det vid särskilda boenden för äldre (SÄBO) vara finnas reservvatten och el-aggregat som kan kopplas in för en fungerande drift. Vid byggnation av äldreboenden säkerställs alltid denna beredskap.
- Äldredagen Senior i fokus genomfördes den 12 september i Jönköping. Vid äldredagen medverkade bland annat representanter från kommunen, regionen samt pensionärsorganisationerna.

Representanter från det kommunala pensionärsrådet framhåller att pensionärsorganisationerna fortsatt vill att dagen ska anordnas, men att det var få besökare på plats och att kommunikationen om evenemanget varit bristfällig. Dessutom anser rådet att evenemanget inte borde ha anordnats dagen efter det allmänna valet. Ann-Marie Hedlund deltog på evenemanget och håller med rådet om synpunkterna. Kommunen behöver bli bättre på att nå ut med information om äldredagen nästa år, bland annat genom kommunens äldre konsulenter.

- Polismyndigheten i Jönköping har en specialistgrupp som arbetar med bedrägeribrott mot äldre. Ann-Marie Hedlund föreslår att det kommunala pensionärsrådet bjuder in en representant från specialistgruppen för att informera om pågående arbete samt för dialog om vad polisen kan göra för äldre i kommunen.
- Äldre nämnden har fått en ny nämndsekreterare vid namn Åsa Bolton. Åsa är även sekreterare för det kommunala pensionärsrådet.
- Den statliga satsningen äldreomsorgslyftet innebär en möjlighet att studera till undersköterska på betald arbetstid (50 procent arbete, 50 procent studier) och Socialförvaltningen har intagning två gånger om året. Medel för äldreomsorgslyftet finns avsatta fram till år 2027.

För att minska antalet avhopp från äldreomsorgslyftet från tidigare år har förvaltningen sett över antagningsförfarandet, bland annat genom att förtydliga förväntningar på deltagande samt språkkrav. Som längst pågår utbildningen 2,5 år på halvfart, men studielängden är individuell beroende på hur många kurser som kan valideras och/eller tillgodoräknas. På hösten sker antagning enligt ett upplägg som fokuserar på digitala studier, medan antagningen på våren baseras på klassrumsundervisning. Under hösten 2022 är 45 personer intagna till äldreomsorgslyftet.

§ 8 Övriga frågor

Plan för revidering av reglemente för kommunala pensionärsrådet
Kommunfullmäktige ansvarar för att fastställa kommunala pensionärsrådets reglemente. Fullmäktige fastställde rådets nuvarande reglemente år 2012. Enligt reglementet har kommunala pensionärsrådet, kommunstyrelsen och äldrenämnden rätt att aktualisera ändring av reglementet.

Den centrala pensionärsorganisationen SPF har genomfört en utredning av mallförslag till reglementen för kommunala pensionärsråd. Förslaget har presenterats för övriga pensionärsorganisationer och det kommunala pensionärsrådet kommer att göra en översyn av förslaget. Nuvarande reglemente gäller. Ska reglementet förändras är det kommunfullmäktige som beslutar om det. Representanter från det kommunala pensionärsrådet anser att nuvarande reglemente inte efterföljs vad gäller rådets arbetsuppgifter:

Kommunens företrädare ska informera rådet om planer och förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation som berör pensionärerna och därmed inhämta synpunkter i så tidigt skede att rådets synpunkter och förslag kan påverka ärendets handläggning i aktuell nämnd eller styrelse. Därigenom ges pensionärerna genom rådet en större delaktighet i samhällets insatser.

Pensionärernas representanter har i rådet möjlighet att aktivt arbeta för förändringar i den kommunala verksamheten. De kan informera och ge förslag om lämpliga anpassningar av det serviceutbud som berör äldres möjligheter till en god livskvalitet. Således ska kommunala pensionärsrådet vara ett referensorgan med överläggningsrätt i frågor som berör pensionärer.

För att påverka handläggningen av ärenden som berör pensionärer önskar rådet att bli involverat i tidigare skeden. Ordföranden framhåller att reglementets mycket breda ansats givetvis också ger utrymme för tolkning av vad som på kommunens initiativ kan och bör informeras om, detta i en kontext där KPR:s tid och sammanträden också är begränsade. Ordföranden framhåller vidare att det enligt reglementet kan och därför har utsetts en beredningsgrupp med uppgift att bereda ärenden och föreslå dagordning till rådets sammanträden, något som därmed ger stort utrymme för KPR att själva lyfta upp frågor som för dem är angelägna. Det är således beredningsgruppen som förslår dagordning, inte ordförande.

Kommunalråden Andreas Persson och Andreas Sturesson framhåller att det är viktigt att hitta en avgränsning för vilka frågor som behandlas i KPR och föreslår ett årshjul för rådets sammanträden. Vid sammanträdena kan rådet överlägga om större frågor mellan det att beslutsunderlag skickats ut och beslut fattas i nämnder och styrelser. Som exempel nämns kommunens bokslut och hållbarhetsprogram.

Ordföranden konstaterar att den nytilträdde kommunledningen får hantera en översyn av kommunala pensionärsrådets reglemente, så att det är ändamålsenligt enligt den diskussion som har skett i rådet.

Kontaktväg till kommunen för att anmäla oro för äldre

Vid beredningsmötet inför KPR:s sammanträde fick beredningen information om vilka kontaktvägar som finns till kommunen för att anmäla oro för t.ex. äldre grannar eller anhöriga som behöver hjälp. Det är möjligt att ringa anonymt till kommunens kontaktcenter, som förmedlar informationen vidare till Socialförvaltningen.

Eva Sundell (SPF) framför att informationen om hur kommunen ska kontaktas bör bli bättre. Äldrenämndens ordförande Ann-Marie Hedlund föreslår en kommunikationsinsats för att tydliggöra detta, t.ex. att informera i tidningen om kontaktväg till kommunens kontaktcenter.

Distribution av informationsblad om träffpunkter

Johan Eldin (SPF) informerar om att det finns samverkansgrupper med representanter från pensionärsorganisationer, församlingar och kommunens äldreomsorg, som gemensamt sammanställer informationsblad över olika träffpunkter i kommunen under ett kvartal. Informationsbladen delas ut i allmänna lokaler som t.ex. bibliotek och vårdcentraler.

Tidigare har äldrekonsulenter i Jönköpings kommun skött distributionen av informationsbladen, men har på grund av otillräckliga resurser och ekonomi inte längre möjlighet att göra detta. Johan Eldin framför att det inte är hållbart att administrationen av bladen ska skötas av föreningarna och att ansvaret istället bör vara hos kommunen.

Ordföranden kommer sätta sig in i vilka beslut som tidigare fattats i frågan om ansvarsfördelning kring samverkansgruppernas arbete samt hur detta hanteras i övrigt och återkomma.

Rapporten Livet som 90-åring

Pensionärsorganisationerna PRO, SPF, SKPF och RPG har intervjuat drygt 200 personer i 90-årsåldern i länet för att få större kunskap om 90-åringars levnadsvillkor, behov och åsikter. Conny Rapp (SKPF) önskar att det kommunala pensionärsrådet ska få ta del av rapporten och att den anmäls som en punkt till nästkommande sammanträde med KPR. Sekreterare Åsa Bolton skickar rapporten till rådet via mejl.